

in de etalage

Gemeentearchief Kampen
verwerft foto's kalkovens en ruïne
steenfabriek te IJsselmuiden

In de maand februari van het vorige jaar hield het Kamper gemeentearchief een speciale actie om zijn Topografisch Historische Atlas - dat is de collectie prenten, kaarten, tekeningen, foto's, films en dia's - uit te breiden. Doel was de geschiedenis van de gemeente in beeld breder en nog beter gedocumenteerd te krijgen. Met een oproep in de media werden inwoners van de gemeente, en ook mensen daarbuiten, uitgenodigd interessante foto's aan het archief in bewaring te geven of uit te lenen voor het maken van een kopie.

Enkele tientallen personen hebben op deze oproep gereageerd met een inzending. Zo'n duizend foto's in zwart-wit en kleur, van uiteenlopende formaten en uit verschillende tijden zijn ingebracht. Ze hebben het leven in vervlogen tijd in beeld vastgelegd en verschaffen ons een blik op het alledaagse verleden of laten een bijzondere gebeurtenis zien. In een tentoonstelling rond de jaarwisseling 2003/2004 in de Koornmarktspoort werden de aanwinsten aan het publiek getoond. Deze tentoonstelling, met de titel *Aanwinsten in Beeld. Foto's en tekeningen in 2003 verworven door het Gemeentearchief Kampen*, werd zeer druk bezocht.

Onder de vele foto's die bij het archief werden bezorgd zat een reeks bijzondere afbeeldingen van kalkovens met steenfabriekruïne in IJsselmuiden. De foto's zijn ingebracht door de heer E. Landman uit Bemmelen en moeten niet lang na 1913 zijn gemaakt.

De kalkovens stonden vanuit Kampen gezien tegenover Seveningen, in de gemeente IJsselmuiden in de Zuiderwaard, niet ver van de plaats waar het veer het Ganzendiep overvoer. De kalkovens werden in 1882 gebouwd in opdracht van mr. Pieter Johannes Gesienus van Diggelen (1837-1907). Hij liet de ovens, twee naast elkaar, met een kantoor verrijzen naast de steenfabriek die hij van moederskant, Geertruid van Berkum Berkenbos, had geërfd. Het jaar daarop trouwde hij als weduwnaar van Catharina Alexandrina Verloren van Themaat met Petronella H.C. Engelenburg, die net als zijn moeder uit Kampen kwam. Merkwaardig is dat al in 1855 een zekere C.H.P. van Diggelen een verzoek indiende bij het gemeentebestuur van IJsselmuiden om een kalkbranderij (perceel sectie A no. 9) te mogen oprichten. De toestemming werd hem verleend, maar de ovens zouden, zoals hier blijkt, pas veel later en op een andere plaats (A 69) worden gebouwd.

In 1908 vererfde het fabriekscomplex op Pieters enige zoon, mr. Bernard Pieter Gesinus (1866-1944), geboren uit zijn eerste huwelijk. De Van

Een van de twee kalkovens van Van Diggelen aan het Ganzendiep, kort na 1913.
(Foto beschikbaar gesteld door de heer E. Landman, Bommel.)

Diggelens woonden overigens niet in Kampen of IJsselmuiden, maar in Zwolle. Ze waren een familie - Zeeuwen van oorsprong - van ingenieurs (waterstaat), juristen en bestuurders. Bernard liet de steenoven en het kantoor afbreken in 1913. De kalkovens bleven staan tot 1955. De laatste werkbaas van de kalkovens was Jan Asjes van Dijk (gehuwd met Hendrina van Pijkeren). Hij woonde in een huis op het terrein van de ovens.

Js. Mooijweer

Bronnen

Kampen, Gemeentearchief Kampen

- W.J. Formsma en J. van Oene, Inventaris van het archief van de gemeente IJsselmuiden (IJsselmuiden 2991) inv.nrs. 17, 25 , 485, 489-490 en 494.
- Kadastrale kaarten gemeente IJsselmuiden, ongeïventariseerd.

Literatuur

- Kaag-Van der Boon, H., 'Pieter Johannes Gesienus van Diggelen (1837-1907). Rechter en politicus' in: *Overijsselse biografieën, III, Levensbeschrijvingen van bekende en onbekende Overijsselaars*, J. Folkerts, J.M.M. Haverkate en F. Pereboom, ed., 13-16.
- Kühne-Van Diggelen, Wiet, *Het deurtje van Zwolle. Herinneringen aan een honderdjarig herenhuis* (Hoogeveen 1988) 116-120.
- Paasman, J.A., *Aan de monding van de IJssel. Een historische schets van de gemeenten Grafhorst, Kamperveen, Wilsum, IJsselmuiden, Zalk en Veecaten* (IJsselmuiden [1995]).
- Versteeg, A.K., *Groot IJsselmuiden in oude ansichten*, I (Zaltbommel 1985).